

Huvudman

Karlstads kommun
karlstadskommun@karlstad.se

Beslut

Datum 2026-06-17
Dnr SI 2026:2807
Sida **1 (6)**

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Nobelgymnasiet 4 i Karlstads kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Karlstads kommun en anmärkning avseende brister rörande biblioteksplanen. Karlstads kommun ska senast den **9 oktober 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Till redovisningen ska huvudmannens färdigställda biblioteksplan bifogas.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser elevers tillgång till ett skolbibliotek på den egna skolenheten och bemanning av skolbiblioteket.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:2807) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av Nobelgymnasiet 4 i Karlstads kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Nobelgymnasiet 4 följer gällande bestämmelser om elevers tillgång till ett skolbibliotek på den egna skolenheten.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, skolbibliotekarien och rektorn samt observation av skolbiblioteket den 14 maj 2026. Som en del av tillsynen har Skolinspektionen även granskat kommunens biblioteksplan. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Biblioteksplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Karlstads kommun har inkommit med en biblioteksplan som är gemensam för kommunen. Av biblioteksplanen framgår bland annat att det finns ett bibliotek på Nobelgymnasiet med egna avgränsade lokaler, egen budget, och utbildad bibliotekarie. Av observationer av skolbiblioteket och intervjuer med bibliotekarien och rektorn framgår att biblioteket delas av fyra skolenheter varav Nobelgymnasiet 4 är en. De särskilda skälen för att Nobelgymnasiet 4 delar bibliotek med tre andra skolenheter framgår inte av Karlstads kommuns biblioteksplan. Av biblioteksplanen framgår inte heller hur ändamålet med skolbibliotek ska uppnås.

Av Karlstads kommuns synpunkter på Skolinspektionens underlag för beslut framgår att en omorganisation är beslutad och ska vara genomförd till höstterminens start. Karlstads kommun uppger att omorganisationen kommer att innebära att ansvaret för skolbibliotekets verksamhet samlas under en rektor. Vidare har Karlstads kommun den 15 juni 2026 inkommit med en komplettering i form av en påbörjad arbetsplan för Nobelgymnasiet som ska biläggas biblioteksplanen, av vilken det ska framgå hur ändamålet med skolbiblioteket ska uppnås.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att varje huvudman ska precisera i en biblioteksplan hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. En kommun eller en region kan anta en särskild skolbiblioteksplan eller beskriva skolbiblioteksverksamheten i den biblioteksplan som den ska anta enligt 17 § bibliotekslagen (2013:801). Om huvudmannen avser att med tillämpning av 24 a § tredje stycket tillhandahålla skolbiblioteksverksamheten för en skolenhet på en annan plats än på den egna skolenheten ska även detta och de särskilda skälen anges i biblioteksplanen. (2 kap. 24 c § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att ett särskilt skäl kan vara att det finns ett skolbibliotek på en annan skolenhet som ligger i den egna skolenhetens direkta närhet eller att det finns ett folkbibliotek som ligger i den egna skolenhetens direkta närhet. Undantaget tar sikte på situationer när det finns ett bibliotek som ligger så nära skolenheten att skolbiblioteksverksamheten på ett ändamålsenligt sätt kan tillhandahållas i det biblioteket och att det även i övrigt framstår som ett likvärdigt alternativ till att tillhandahålla skolbibliotek på den egna skolenheten. Så kan bland annat vara fallet när flera skolenheter delar lokaler eller ligger på samma område, till exempel när olika stadier formellt utgör en egen skolenhet eller olika program inom gymnasieskolan utgör en egen skolenhet, men att dessa utifrån sett framstår som en skola (prop. 2023/24:164 s. 31).

Av förarbetena framgår vidare att om huvudregeln att skolbibliotek ska tillhandahållas på den egna skolenheten behöver frångås och skolbiblioteksplanen med stöd av särskilda skäl tillhandahålls utanför den egna skolenheten, ska detta anges i biblioteksplanen. När en huvudman tar fram en sådan plan är det nödvändigt att formulera hur skolbiblioteksverksamheten är tänkt att fungera och bidra till elevernas lärande (prop. 2023/24:164 s. 31).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att biblioteksplanen inte uppfyller författningarnas krav. Karlstads kommuns biblioteksplan innehåller visserligen en beskrivning av hur biblioteksverksamheten är organiserad, men saknar i nuläget information om hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. Detta är en brist. Vidare saknas de särskilda skäl som gör att skolbibliotek inte tillhandahålls på den egna skolenheten, Nobelgymnasiet 4. Även detta är en brist. Som framgår nedan bedömer Skolinspektionen att eleverna vid Nobelgymnasiet 4 inte har tillgång till ett skolbibliotek på den egna skolenheten. Därför behöver de särskilda skälen till att skolbiblioteket inte tillhandahålls på den egna skolenheten framgå av biblioteksplanen. Vidare ska planen innehålla information om hur skolbiblioteksverksamheten är tänkt att fungera och bidra till elevernas lärande på den egna skolenheten.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Karlstads kommuns verksamhet vid Nobelgymnasiet 4 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller biblioteksplanen. Utredningen visar dock att Karlstads kommun har ett

påbörjat arbete med att ta fram en plan för Nobelgymnasiet som ska biläggas biblioteksplanen som innehåller vissa beskrivningar av hur ändamålet med skolbiblioteket ska kunna uppnås. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Karlstads kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Tillgång till ett skolbibliotek på den egna skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av observationer av skolbiblioteket och av intervjuer med elever, bibliotekarien och rektorn framgår att biblioteket är beläget mitt i skolenhetens huvudbyggnad och att biblioteket är öppet och bemannat alla skoldagar. Av informationsinhämtning, observation och intervju med rektorn framgår att biblioteket delas av fyra skolenheter som alla har sina lokaler på området. Av intervju med rektorn framgår att hen inte är bibliotekariens chef och att rektorn inte heller har ansvar för det bibliotek som finns i skolenhetens huvudbyggnad. Rektorn uppger att det finns en gymnasiechef för de fyra skolenheterna på Nobelgymnasiet och att denna har ansvar för biblioteket.

Av observation och intervjuer med elever, bibliotekarien och rektorn framgår att bibliotekets bestånd av medier i analog och digital form är samlat i bibliotekslokalen. Av observationer och av intervju med elever och bibliotekarien framgår att bibliotekets utbud är både varierat och målgruppsanpassat i och med att det exempelvis finns litteratur på olika språk, lättläst litteratur, yrkesanpassade tidskrifter, bilderböcker för barn som riktar sig till eleverna som går på barn- och fritidsprogrammet samt både skön- och facklitteratur som riktar sig till elever som siktar på en framtid som uttryckningspersonal.

Av observation av skolbiblioteket och intervju med bibliotekarien framgår vidare att det finns två datorer i biblioteket som eleverna har möjlighet att använda för informationssökning och sökning i bibliotekets katalog. Det framgår vidare av såväl observation som av intervjuer med elever och bibliotekarien att det finns tillgång till filmer på DVD-skivor. Bibliotekarien uppger att det finns tillgång till DVD-spelare i biblioteket. Av intervjuer bibliotekarien och rektorn framgår även att eleverna har tillgång till digitala tjänster som inte har någon direkt koppling till biblioteket, exempelvis Inläsningstjänst, genom sina skoldatorer eller de datorer som finns i biblioteket.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att eleverna i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten.

Med skolbibliotek avses i denna lag en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen.

Om det finns särskilda skäl, får skolbiblioteket i stället tillhandahållas

- på en annan av huvudmannens skolenheter eller, om det är fråga om en kommunal huvudman, på kommunens folkbibliotek, eller
- genom att överlämnas på entreprenad enligt 23 kap. 8 a § till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en huvudman för ett folkbibliotek (2 kap. 24 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att Karlstads kommun följer bestämmelserna gällande elevers tillgång till ett skolbibliotek på den egna skolenheten. Av utredningen i ärendet framgår dock att biblioteket inte tillhandahålls på den egna skolenheten. Av skollagen framgår att skolbibliotek får tillhandahållas på en annan av huvudmannens skolenheter om det föreligger särskilda skäl. Ett sådant särskilt skäl som nämns i förarbetena till skollagen är om flera skolenheter delar lokaler. Skolinspektionens bedömning är därför att det föreligger särskilda skäl för att tillhandahålla skolbibliotek vid Nobelgymnasiet 4 genom en annan av huvudmannens skolenheter. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Bemanning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens granskning av huvudmannens biblioteksplan framgår att biblioteket ska vara bemannat av en utbildad bibliotekarie på 100 procent. Av intervjuer med bibliotekarien och rektorn framgår att biblioteket bemannas av en bibliotekarie och en biblioteksassistent där båda är anställda på heltid i biblioteket. Av intervjuer med bibliotekarien och rektorn framgår att båda gör bedömningen att bemanningen är tillräcklig för att uppnå ändamålet med skolbiblioteket.

Bibliotekarien och rektorn uppger i intervjuer att bibliotekarien arbetar med läsfrämjande insatser och utgör ett stöd för lärarna gällande elevernas

medie- och informationskunnighet. Vidare framgår det av intervju med bibliotekarien att gallring och uppdatering av bibliotekets utbud sker fortlöpande.

Rättslig reglering

Av bibliotekslagen framgår att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla (2 § bibliotekslagen [2013:801]).

Av skollagen framgår att utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet (2 kap. 24 b § skollagen).

Av skollagen framgår även att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås (2 kap. 24 d § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas även i denna del.

X Christina Hjalmarsson

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Hjalmarsson

X Erik Jarl

Föredragande
Signerat av: Erik Jarl